

ПОЛИЦЕЙСКИ КОНТРОЛ НА МАЛКИТЕ И СРЕДНИ ПРЕДПРИЯТИЯ, ОСЪЩЕСТВЯВАЩИ ОХРАНИТЕЛНА ДЕЙНОСТ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

*Петър Николаев Арабаджийски – докторант в
докторска програма „Организация и управление извън сферата на
материалното производство (мениджмънт на публичната сфера)
катедра „Национална сигурност и публична администрация“*

*Правно-исторически факултет
Югозападен университет „Неофит Рилски“ - гр. Благоевград*

e-mail: parabadzhiyski@gmail.com

Резюме: Целта на статията е да се разкрие същността на полицейския контрол на частната охранителна дейност, осъществявана от малки и средни предприятия в Република България, като се открояват неговите етапи, форми и методи. На базата на извършен теоретичен анализ на литературни източници е направен опит да се дефинира понятието „контрол на частната охранителна дейност“. Чрез извършването на правен и сравнително правен анализ на отменени и действащи нормативни актове в периода от 1994 г. до 2016 г. се разглеждат дейностите за осъществяването на този контрол от полицейските органи. Предложени са мерки за законодателни промени, с оглед усъвършенстване на процедурите и действащото законодателство в изследваната област.

Ключови думи: контрол, частна охранителна дейност, малки и средни предприятия, полицейски органи.

POLICE CONTROL OF SMALL AND MEDIUM SECURITY COMPANIES IN BULGARIA

*Petar Nikolaev Arabadzhyski is a doctoral student in
Organization and Management outside the Sphere of Material Production
(Management in the Public Sphere),
Department of National Security and Public Administration,
Faculty of Law, South-West University "Neophyte Rilski" in Blagoevgrad.*

e-mail: parabadzhiyski@gmail.com

Summary: The article looks at the nature of police checks on private security activity carried out by small and medium companies in Bulgaria with regard to its stages, forms and methods. Based on the theoretical analysis of literature, an attempt is made to define the term "control of private security activity". Against the background of legal and comparative legal analysis of rescinded and current regulations in the period from 1994 to 2016, activities to implement this control by the police authorities are analysed. Proposed are measures aimed at introducing legislative changes to improve the procedures and update current legislation in the study under scrutiny.

Keywords: control, private security services, small and medium enterprises police authorities.

1. Същност на контрола на частната охранителна дейност

Етимологично понятието „контрол“ произлиза от френската дума „controle“ и означава *наблюдение, надзор и проверка върху дейността, работата или развитието на някого или нещо*.¹ В превод от френски думата означава буквално *проверка, проверяване на нещо или нечий прояви за установяване на тяхната изправност*.²

От извършен анализ на литературни източници от областта на науката за управлението се установява, че термина „контрол“ се схваща, като *основна функция на управлението*. В този смисъл за разкриването на същността на „контрола на частната охранителна дейност“ могат да бъдат изведени следните *основни характеристики*:

- възприемайки, че „контролът е *управленска функция*“, при която се избират нормите, които ще служат за база за сравнение, се измерва изпълнението на поставените при планирането задачи, се установяват и се анализират отклоненията³, може да се приеме, че „контролът на частната охранителна дейност“ също е *управленска функция*;⁴

- възприемайки, че контролът като *основна функция на управлението* включва разкриването и внедряването на система за установяване на съответствие между протичането и развитието на производствения процес и плановете, стандартите, нормативите и инструкциите, технологичните изисквания, системата за контрол върху изпълнението и управленските решения, за определяне насоките за коригиране на действащите организация на производството, труда, управлението, както и за усъвършенстване на самата контролна система⁵, то посочените характеристики напълно се отнасят и за „контролът на частната охранителна дейност“.

Някои от авторите-изследователи на управлението изразяват становище, че:

- контролът се състои от *серия от функции* – определяне на нормативи, надзор, сравняване, коригиране на отклоненията⁶. Това тяхно становище подлежи на академична критика. Една *функция на управлението* не може да поражда *серия*

¹ Вж. Български тълковен речник. С., 1994 г., с.381

² Речник на чуждите думи в българския език. С., 2000 г., с.389

³ Вж. Панайотов, Д., М. Памукчиев, Ил. Личев, С. Христов, Р. Нейкова. Теория на стопанското управление. В., 1979 г., с.120

⁴ Бел.авт. Такова е и становището на проф. д.ик.н. Христо Иванов в монографията „Охранителният бизнес“. С., 2000 г., стр.157

⁵ Вж. Савов, В. Основи на управлението. С., 1996 г., с.49

⁶ Вж. Станчева, А. Основи на управлението. В., 2006 г., с.311

от функции. Функциите представляват съвкупност от специфични, еднородни, обособени по съдържание *дейности*, насочени към постигане на определен резултат⁷. В тази връзка „контролът на частната охранителна дейност“ може да поражда само *серия от дейности*, осъществявани от изрично оправомощени органи и длъжностни лица със закон.

Други автори акцентират, че:

- контролът се състои от две взаимно обуславящи се противоположности – *субект* и *обект*. При това положение всяка изразена дейност на „контролът на частната охранителна дейност“ може да бъде обозначена като *отношение на конкретен субект към конкретен обект*. Той е *основна функция на управлението* чието съдържание се изразява в непрекъснато и комплексно действащи процеси на наблюдения, анализи, проверки и въздействия върху поведението на *обекта (дейността на малките и средни предприятия, осъществяващи охранителна дейност)* с цел постоянно да се поддържа необходимото равновесие с предварително взетите управленски решения – дали функционирането и поведението на *обекта* са в границите на зададени параметри на своята норма.⁸

Съществуват изследователи които защитават *тезата*, че:

- контролът е *процес*, който осигурява достигане целите на организацията и се състои от: установяване на стандарти, измерване на фактически достигнати резултати и вземане на коригиращи решения в случая, когато достигнатите резултати съществено се различават с установените стандарти.⁹ В този аспект може да се възприеме, че „контролът на частната охранителна дейност“ е *процес* за осигуряване целите на малките и средните предприятия, осъществяващи охранителна дейност.

Някои автори от областта на управлението дори защитават *тезата*, че:

- контролът е *теория* в която се срещат множество определения за *същността* му, които в преобладаващите случаи само се докосват до външните форми и проява и конкретен начин на съществуване.¹⁰ За разкриването на същността на „контрола на частната охранителна дейност“ тази теза не е защитима и не може да бъде възприета. В теорията има различни равнища – описателно, разкриващо връзките между елементите и представящо логиката на описаните

---

⁷ Вж. Арабаджийски, Н. Основи на публичната администрация. Обща част. С., 2005 г., с.65

⁸ Вж. Костова, С. Търговски мениджмънт. С., 1998 г., с.48

⁹ Вж. Ангелов, А. Основи на управлението. С., 1998 г., с.210; Христов, Хр. Управление на фирмата. С., 2000 г., с.67

¹⁰ Вж. Динев, М. Контрол в социалното управление. С., 1999 г., с.14

връзки. Теориите се създават чрез умозрителни заключения, по пътя на изследванията и експериментите, когато предхождат практиката. Теории се създават и вследствие на натрупан продължителен практически опит, който от определен момент дава възможност за преценка на съществени връзки, разкривани отвъд видимостта на простото описание. Тези теории се създават вследствие на изследвания на практическа дейност.¹¹ На този етап не може да се твърди, че има създадена *теория* за „контрол на частната охранителна дейност“, вследствие на изследвания, предхождащи или последващи практиката за осъществяването на тази дейност.

Друга група автори в своите изследвания използват вместо думата “контрол” думата “контролиране”. Според тях:

- контролирането е *фаза в цикъла на управление*, по време на която се извършва проверка на реално постигнатите резултати в съпоставка с програмираните очаквания – целите, т.е. установява се степента на съответствие между целевото и фактическото състояние на управляваната система;¹²

- контролирането е *функция на управлението* с която се удостоверява изпълнението на планираните дейности и цели, прави корекции при наблюдавани отклонения.¹³ Но редица автори фокусират върху факта, че „много често, хората се противопоставят много силно на контролните системи“¹⁴.

Този подход при обясняване *същността* на понятието “контролиране” е дискуссионен за разкриване същността на „контрола на частната охранителна дейност“. Възприемането на преобладаващата част от изследователите, че “контролът” е *функция на управлението* предполага разбирането на думата “контролиране” да бъде в смисъл на предприети конкретни *действия по реализирането на тази функция*, в частност и при осъществяването на контрол на частната охранителна дейност.

Анализът на теоретични разработки за изясняване *същността* на понятието „контрол“, като *основна управленска функция* показва, че неговото изследване е извършвано едностранно в науката за управлението. В тази наука се открояват две *основни теории*: теорията на стопанското управление и теорията на публичното управление. Това предполага двойствен подход при изясняване *същността* на „контрола на частната охранителна дейност“ като *основна управленска функция*.

---

¹¹ Вж. Арабаджийски, Н. Основи на публичната администрация. Обща част. С., 2005 г., с. 20-21

¹² Вж. Ставрев, Св. Основи на управлението. С., 1999 г., с.40

¹³ Вж. Боева, Б. Фирмено управление. С., 2002 г., с.50

¹⁴ Bateman, T., Scott, A. Management. Mc Graw-Hill Irwin, Tenth Edition, New York, 2013, pp. 583

Проучвания на литературни източници от областта на управлението показват, че изследванията на „контрола“ като *основна управленска функция* на стопанското управление са извършвани предимно от специалисти от областта на икономиката и управлението, докато в областта на публичното управление, тази проблематика се изследва от юристи по административно право и административен процес.

Проучвания на различни литературни източници показва, че изследването на „контрола на частната охранителна дейност“ от български автори е извършвано в контекста на „контрола над частната охранителна дейност от полицейските органи“.¹⁵ В свое изследване „Защо да регулираме частната охранителна дейност“ Джорма Хакала изтъква, че сигурността „не е стока, която да се купува и продава“ и акцентира, че дейността по предлагане на услуги в сферата на сигурността е „специална професия“ и като такава се нуждае от специално регулиране и контрол.¹⁶

В специализираната литература за теорията на стопанското управление, от която се трансферират идеи и подходи в новото публично управление (новият публичен мениджмънт), не съществува единомислие на авторите по отношение на *видовете контрол*. Това затруднява и извеждането на конкретните *видове* „контрол на частната охранителна дейност“.

- според *периода от време* се различават: *стратегически, тактически, оперативен*;¹⁷

- според това *за чии цели се набира информация*, се различават: *вътрешен и външен*.

Съществуват становища¹⁸, че:

- *основните видове контрол са: държавен и обществен, общ и специализиран, външен и вътрешен*;

- *конкретните видове контрол са: документален и фактически, механизирани и автоматизирани, финансов и контрол по качеството*.

---

¹⁵ Вж. Иванов, Хр. Охранителният бизнес. С., 2000 г., с.134-139; Арабаджийски, Н. Полицейски контрол над частната охранителна дейност. Глава трета от учебник „Опазване на обществения ред, II част“ (авторски колектив). С., 2001 г., с.94; Иванов, Хр. Бизнесът частна охранителна дейност. С., 2005 г., с.272-284; Попов, Пл. Полицейски контрол над частната охранителна дейност. Глава седемнадесета от учебник „Опазване на обществения ред. Втора част“ (авторски колектив). С., 2014 г., с. 74-77; Досев, Н., Христов, Хр. Основи на охранителната дейност. Шумен., 2015 г., с. 36-41

¹⁶ Nakala, Jorma. Why Regulate Manned Private Security? Helsinki 01.02.2008: [Електронен документ] – www.coess.org/studies.htm, проверен на 20.03.2017 г.

¹⁷ Бел. авт. – според Стефан Христов в монографията «Бизнес мениджмънт», С., 1998 г., с. 97 тази класификация е в зависимост от *равнището на йерархия в организацията*.

¹⁸ Вж. Костова, С. Търговски мениджмънт. С., 1998 г., с.52-54 и Динев, М. Контрол в социалното управление. С., 1999 г., с.69-78

Посочените *видове контрол* могат да се възприемат и като *видове „контрол на частната охранителна дейност“*.

Някои автори определят¹⁹ *видовете контрол* на дейността на публичната администрация, която подпомага *органите* на публичното управление. Такива са:

- *административен контрол*, който се подразделя на: *вътрешноведомствен институционален контрол* и *външноведомствен институционален контрол*;
- *граждански контрол*;
- *обществен контрол*;
- *съдебен контрол*, който се подразделя на: *пряк съдебен контрол*, *косвен съдебен контрол* и *прокурорски надзор*.

Посочените *видове контрол* не могат да се възприемат и като *видове „контрол на частната охранителна дейност“*. Те са само по отношение дейността на публичноправни субекти.

Други автори определят *формите на контрола*:

- *основните форми* на контрол са: *предварителен, текущ и последващ*;
- *конкретните форми* на контрол са: *проверка* и *финансова ревизия*.

Съществуващите разногласия по отношение на *видовете* и *формите* на контрол в теорията на стопанското управление затрудняват извеждането на *видовете* и *формите* на контрол в частната охранителна дейност. Този контрол е в зависимост от *критериите*, които следва да се вземат предвид при тяхното определяне.

Безспорно може да се възприеме, че за разкриване същността на “контрола на частната охранителна дейност” следва да се имат предвид неговите *основни характеристики*:

- този контрол е *основна управленска функция* на изрично оправомощени органи и длъжностни лица, като субекти, които контролират дейността на конкретни обекти - малки и средни предприятия, осъществяващи охранителна дейност;
- този контрол е *процес* за достигане целите на ръководствата на малки и средни предприятия, осъществяващи охранителна дейност в съответствие с действащите нормативни актове;
- този контрол не е *теория*, създадена вследствие на изследвания, предхождащи или последващи практиката за осъществяването на тази дейност.

2. Контрол на полицейските органи на частна охранителна дейност

---

¹⁹ Вж. Арабаджийски, Н. Основи на публичната администрация. Специална част. , С., 2005 г., с.121

Проучвания на отменени и действащи нормативни актове, с които се регламентира осъществяването на контрол на частната охранителна дейност в Република България, показват, че в периода от 1994 г. до 2016 г. *контролната дейност на полицейските органи не се усъвършенства*.

В съответствие с Наредба № 14 на МВР за издаване на разрешения за осъществяване на дейност по охрана на обекти и лица от физически и юридически лица, приета през 1994 г.²⁰ се регламентира, че *текущият контрол* за спазване на наредбата се осъществява от изрично оправомощени за тази дейност *полицейски органи* - инспекторите по линия на контрола върху общоопасните средства, районните инспектори и младшите районни инспектори, обслужващи територията, на която се намира охраняваният обект. Директорът на Националната полиция и териториалните началници на служба „Полиция“ могат да определят и други служители, които да осъществяват контрол на частната охранителна дейност. По този начин те делегират пълномощия на тези служители.²¹

Всички издадени разрешения за осъществяване на частна охранителна дейност, както и отказите да бъдат издадени такива разрешения или отнетите и тези с направени промени трябва се завеждат в *отделен регистър* на съответната териториална служба „Полиция“. Данните ежесечно следва се подават в Дирекция „Национална полиция“/ДНП/ на МВР за изграждане на *Единен централизиран автоматизиран информационен фонд*. Дирекцията завежда издадените разрешения за допуск и от направление „Транспортна полиция“. *Единния централизиран регистър не е изграден*, поради неосигуряването на необходимите финансови средства.

Физическите и юридическите лица, извършващи дейност по охрана на обекти, са длъжни да водят *книга за отразяване на извършените проверки на нарядите и книга за проверка на състоянието, съхранението и ползването на оръжието* по образци, утвърдени от ДНП.

В съответствие с наредбата се поставя изискването при подаване на молба за разрешение за осъществяване на дейност по охрана на обекти и лица от физически и юридически лица да се представя *списък на поетите за охрана обекти и предварителен договор*. Това условие бе логически необосновано и практически неизпълнимо, тъй като неговото спазване би означавало, че фирмите извършват

---

²⁰ Обн. ДВ. бр. 28/1994 г., Раздел IV. Отчетност и контрол – отменена

²¹ Бел. авт. По-подробно за делегирането на пълномощия вж. Василев, В., Ем. Рибарска. Публичен мениджмънт. Бл., 2009 г., с. 31-37

охранителна дейност, без да са получили разрешение за нея.

В периода от 1994 г. до 1999 г. в Република България съществуваха фирми, които осъществяват частна охранителна дейност без получено полицейско разрешение, а това е изрично забранено. Полицейските органи следваше да установят и санкционират тези фирми, като осъществяват *документален контрол*. Този проблем е преодолян в нова наредба, приета през 1999 г., с която се предвижда седемдневен срок за информиране на полицейските органи за сключен договор или фактическо наемане на охрана.

Вследствие на извършения правен анализ на Наредба № 14 на МВР се констатира, че в нея *не е разписан ясно предмета на полицейския контрол*. Анализът на литературни източници показва, че в специализираната литература някои автори изразяват становище, че като *предмет на полицейския контрол* за осъществяване на охрана на обекти и лица от физически и юридически лица следва да се регламентира:

- на първо място – служителите, осъществяващи частна охранителна дейност;
- на второ място – охраняваните обекти;
- на трето място – съхраняването, носенето и правомерното използване на оръжие при наличие на такова.²²

В съответствие с Наредба № I – 39 на МВР за условията и реда за извършване на частна охранителна дейност, приета през 1999 г.²³ се регламентира по аналогичен начин с предходната наредба от 1994 г., че *контролът на частната охранителна дейност* се осъществява от полицейските органи. Правният анализ показва, че има промяна само в наименованията на полицейските структури – Дирекция „Национална полиция“/ДНП/ е с ново наименование Дирекция „Национална служба полиция“/ДНСП/, а териториалните служби „Полиция“ са с наименование регионални звена „Полиция“. Променена е компетентността за определяне на други служители, които могат да осъществяват *контрол на частната охранителна дейност*. Такава е предоставена на директора на Национална служба „Полиция“ и на директорите на Регионалните дирекции на вътрешните работи/РДВР/ и на Столичната дирекция на вътрешните работи/СДВР/, а не на новите регионални звена „Полиция“, които имаха такива правомощия в съответствие с наредбата от 1994 г.

Резултатите от извършения правен анализ на наредбата показват, че в нея *не са регламентирани способите на полицейския контрол* над частната охранителна дейност(*материален и документален*), както и етапите на този контрол(*предварителен,*

²² Вж. Иванов, Хр. Охранителният бизнес. С., 2000 г., с.141-148

²³ обн. ДВ. бр. 14/1999 г., Глава осма. Отчетност и контрол – отменена

текущ и последващ), което е препоръчано от някои автори в специализираната литература по тази проблематика в този период.²⁴

В съответствие с Наредба № I – 79 от 8 юни 2000 г. за условията и реда за извършване на частната охранителна дейност²⁵ отново се констатира, че няма промяна в реда и условията за осъществяването на *контролна дейност от полицейските органи* по отношение на малките и средните предприятия, осъществяващи частна охранителна дейност. *Текущият контрол* за спазване на наредбата не е променен. Не са регламентирани дейностите за осъществяването на *предварителен и последващ контрол*. Не е разширен и кръга на оправомощените полицейски органи да извършват този вид контрол. Предмет на контрола са охранителния състав, поетите за охрана обекти и наличното оръжие на охранителите. Резултатите от извършен правен анализ на наредбата показват, че в нея по ясно са заложени критериите, на които трябва да отговарят охранителните служители, като: гражданство, възраст, съдимост, наличие на предварително производство срещу тях, образование, психическо здраве, данъчна задълженост и отбита военна служба(за мъжете). В специализираната литература някои автори открояват като основен проблем *липсата на нормативна регламентация на правомощията на частните охранители*, което следва да бъде основен предмет на полицейския контрол.²⁶

В ДНСП трябва да се поддържа *Централизиран автоматизиран информационен фонд* за всички издадени разрешения, както и отказите да бъдат издадени или отнети разрешения за осъществяването на частна охранителна дейност. Поради липса на финансово осигуряване той отново не е изграден.

В съответствие със Закон за частната охранителна дейност/ЗЧОД/, приет през 2004 г.²⁷ отново няма промяна в реда и условията за осъществяването на *контролна дейност* от полицейските органи по отношение на малките и средните предприятия, осъществяващи частна охранителна дейност. Законът регламентира, че *контролът на частната охранителна дейност* се извършва от държавни служители от МВР - от Главна дирекция „Национална полиция“/ГДНП/ и областните дирекции на МВР

---

²⁴ Вж. Иванов, Хр. Охранителният бизнес. С., 2000 г., стр.150-156

²⁵ Обн. ДВ. бр. 51/2000 г., Глава осма. Отчетност и контрол – отменена

²⁶ Вж. Арабаджийски, Н. Полицейски контрол над частната охранителна дейност. Глава трета от учебник „Опазване на обществения ред, II част“(авторски колектив) С., 2001 г., с.94

²⁷ Обн. ДВ. бр. 15/2004 г., с посл. изм. и доп. ДВ. бр. 48/2016 г., Глава пета. Контрол върху частната охранителна дейност

/ОДМВР/, определени със заповед – от отдели „Охранителна полиция“ при ГДНП и ОДМВР и от отдел „Транспортна полиция“ при ГДНП.²⁸

Контролните органи са оправомощени да:

- изискват необходимите за провеждането на контрола документи и информация;
- изискват достъп до охраняваните обекти;
- дават задължителни предписания за привеждане на охранителната дейност в съответствие с изискванията на закона;
- контролират спазването на изискванията на Закона за оръжията, боеприпасите, взривните вещества и пиротехническите изделия²⁹ при въоръжената охрана.

Тези *органи* имат право да извършват охранително обследване на обекти и да дават предписания. Освен в предвидените от ЗЧОД случаи тези *органи* са длъжни да не разгласяват информацията, представляваща търговска тайна на проверяваните от тях лица. При установяване на пропуски и административни нарушения полицейските органи, осъществяващи контрол на частната охранителна дейност съставят *акт за констатираните нарушения по ЗЧОД*. Актовете се съставят по реда на Закона за административните нарушения и наказания/ЗАНН/.³⁰ Въз основа на съставения акт, оправомощени със заповед на министъра на вътрешните работи длъжностни лица от МВР издават *наказателни постановления*.³¹

В съответствие със ЗЧОД в МВР отново се регламентира, че трябва да се изгради и поддържа *Единен автоматизиран централизиран регистър на лицензите за осъществяването на частна охранителна дейност*.

Регистърът трябва да съдържа данни за:

- търговците или юридическите лица с издаден лиценз за извършване на частна охранителна дейност, отказите за издаване на лиценз и отнетите лицензи;
- търговци, регистрирани в държава - членка на Европейския съюз, в друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или в Конфедерация Швейцария, които имат право да извършват такава дейност съгласно законодателството на държавата, в която са установени, и удостоверяят, че отговарят на

²⁸ Вж. Заповед рег.№ з - 3485 от 24.07.2012 г. относно определяне на служители от ГДНП за извършване на контрол върху дейностите по ЗЧОД – издадена от директора на ГДНП. Директорите на 28-те ОДМВР също издават аналогични заповеди за определението от тях служители на отделите „Охранителна полиция“.

²⁹ Обн. ДВ. бр. 73/2010 г., с посл. изм. и доп. ДВ.бр.103/2016 г.

³⁰ Обн. ДВ. бр.92/1969 г., с посл. изм. и доп. ДВ. бр. 101/2016 г.

³¹ Вж. Заповед МЗ № Из – 1771 от 28.08.2012 г. относно упълномощаване на длъжностни лица от МВР да издават наказателни постановления по ЗЧОД – издадена от министъра на вътрешните работи

изискванията на този закон, на които е удостоверено правото за извършване на частна охранителна дейност;

- охраняваните обекти и броя охранители;
- средствата, използвани при осъществяване на охраната (МПС, оръжие и други).

Информацията от *регистъра* може да се използва само за осъществяване на контрол по ЗЧОД и за предотвратяване, пресичане и разкриване на престъпления. В края н 2016 г. частни охранителни фирми сами изграждат *регистъра*, вместо да чакат МВР. Регистрирани са общо 2867 охранителни фирми. 1000 от тях имат национален лиценз, а останалите са с регионален. 304 фирми са лицензирани да извършват лична охрана на физически лица, 1816 - охрана на имущество, 232 - охрана на мероприятия, 265 - охрана на ценни пратки и товари, а 762 са звената за самоохрана. Най-много лицензирани фирми за охрана има в София (1076), Пловдив (209), Варна (172), Бургас (97), Плевен (74) и Перник (53).³²

х х х

Вследствие на извършения теоретичен анализ на литературни източници, както и правен и сравнителноправен анализ на отменени и действащи нормативни актове, могат да бъдат открити следните *проблемни аспекти на полицейския контрол на малките и средните предприятия, осъществяващи частна охранителна дейност в Република България*:

- в специализираната литература няма единомислие за основните характеристики, които да разкриват *същността на контрола на частната охранителна дейност*;
- не се констатира усъвършенстване на *контролната система*, заложена в нормативните актове в периода от 1994 до 2016 г. за осъществяването на полицейски контрол на частната охранителна дейност в Република България.

За усъвършенстване на процедурите за *полицейски контрол на малките и средните предприятия, осъществяващи частната охранителна дейност в Република България* е целесъобразно да се предприемат следните законодателни промени и действия:

---

³² Бел.авт. Данните са публикувани от Иво Григоров, в.Сега, Брой 5770 (4) 06 Януари 2017

- ❖ В Закона за частната охранителна дейност да се предвидят разпоредби, регламентиращи цялостно осъществяването на процеса на полицейски контрол на тази дейност, като се определят *субектите* на контрол и *обектите* на контролиране;
- ❖ С подзаконов акт, издаден от министъра на вътрешните работи да се регламентируют *видовете, формите, етапите и способите* за осъществяването на полицейски контрол на частната охранителна дейност.

Библиография

Литературни източници

1. Ангелов, А. Основи на управлението. С., 1998 г.
2. Арабаджийски, Н. Полицейски контрол над частната охранителна дейност. Глава трета от учебник „Опазване на обществения ред, II част“ (авторски колектив). С., 2001 г.
3. Арабаджийски, Н. Основи на публичната администрация. Обща част. С., 2005 г.
4. Василев, В., Ем. Рибарска. Публичен мениджмънт. Бл., 2009 г.
5. Динев, М. Контрол в социалното управление. С., 1999 г.
6. Досев, Н., Христов, Хр. Основи на охранителната дейност. Шумен., 2015 г.
7. Иванов, Хр. Охранителният бизнес. С., 2000 г.
8. Иванов, Хр. Бизнесът частна охранителна дейност. С., 2005 г.
9. Григоров, Ив. в. Сега, Брой 5770 (4) 06 Януари 2017
10. Костова, С. Търговски мениджмънт. С., 1998 г.
11. Панайотов, Д., М. Памукчиев, Ил. Личев, С. Христов, Р. Нейкова. Теория на стопанското управление. В., 1979 г.
12. Попов, Пл. Полицейски контрол над частната охранителна дейност. Глава седемнадесета от учебник „Опазване на обществения ред. Втора част“ (авторски колектив). С., 2014 г.
13. Савов, В. Основи на управлението. С., 1996 г.
14. Ставрев, Св. Основи на управлението. С., 1999 г.
15. Станчева, А. Основи на управлението. В., 2006 г.
16. Христов, Ст. Бизнес мениджмънт. С., 1998 г.
17. Христов, Хр. Управление на фирмата. С., 2000 г.
18. Bateman, T., Scott, A. Management. Mc Graw-Hill Irwin, Tenth Edition, New York, 2013
19. Nakala, Jorma. Why Regulate Manned Private Security? Helsinki 01.02.2008: [Електронен документ] – www.coess.org/studies.htm, проверен на 20.03.2017 г.

Нормативни актове

Законови

1. Закон за частната охранителна дейност, обн. ДВ. бр. 15/2004 г., с посл. изм. и доп. ДВ. бр. 48/2016 г.
2. Закон за оръжията, боеприпасите, взривните вещества и пиротехническите изделия - Обн. ДВ. бр. 73/2010 г., с посл. изм. и доп. ДВ. бр. 103/2016 г.

Наредби

1. Наредба № 14 на МВР за издаване на разрешения за осъществяване на дейност по охрана на обекти и лица от физически и юридически лица, обн. ДВ. бр. 28/1994 г. – отменена
2. Наредба № I – 39 на МВР за условията и реда за извършване на частна охранителна дейност, обн. ДВ. бр. 14/1999 г. – отменена
3. Наредба № I – 79 от 8 юни 2000 г. за условията и реда за извършване на частната охранителна дейност – издадена от МВР, обн. ДВ. бр. 51/2000г. – отменена
4. Наредба № Из – 2895 за реда, по които търговци по чл. 2, ал. 2, т. 2 от Закона за частната охранителна дейност удостоверяват, че отговарят на изискванията на Закона за частната охранителна дейност, обн. ДВ. бр.99/2011 г.

Справочна литература

1. Български тълковен речник. С., 1994 г.
2. Речник на чуждите думи в българския език. С., 2000 г.